22.03.2023

Група 21. Всесвітня історія. Урок 8. Сполучені Штати Америки. Ладиченко 10 клас с. 48-52.

Сполучені Штати Америки

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Пригадайте, з якою метою США вступили в Першу світову війну.

Перейшовши за цим посиланням https://www.youtube.com/watch?v=WTNz0LP4RIg, ви зможете переглянути відеофільм. присвячений історії США цього періоду.

1. Зростання ролі США на міжнародній арені. Перша світова війна надала потужного поштовху економічному розвиткові США й посилила їхній політичний та економічний вплив у світі. Країна максимально використала ситуацію, що склалася, для подальшого збагачення. США виступили в ролі головного постачальника військових матеріалів, харчів і сировини країнам, що воювали. Отримані завдяки цьому гігантські кошти забезпечили нові великі капіталовкладення в американську економіку, частка США у світовому промисловому виробництві значно збільшилася.

На початку 1920-х років Сполучені Штати забезпечували майже половину світового видобутку кам'яного вугілля, близько 3/5 світового виробництва чавуну і сталі, 2/3 світового видобутку нафти, 85 % світового виробництва автомобілів. Та найбільше змінився фінансовий статус США. З боржника європейських країн вони перетворилися на найбільшого кредитора. Нью-Йорк став індустріально-фінансовим центром світу.

Величезну роль у зміцненні могутності країни відіграла еміграція до США. У перші два десятиріччя XX ст. до США з Європи прибули мільйони іммігрантів, переважно з Польщі, Росії, Австрії, Італії, Ірландії, Великої Британії, Німеччини. Рятуючись від політичних катаклізмів, переслідувань, безпросвітних злиднів, відсутності перспективи, на американській землі люди досить швидко знаходили застосування своїм силам і ставали активними громадянами суспільства, посилюючи потенціал нової батьківщини.

Бліц-обговорення

Висловте своє ставлення до проблем еміграції та міграції. Що є в них позитивного, а що - ні?

Різке зростання частки США в міжнародній економіці створило умови для їхнього активного вторгнення у сфери світової політики. Уряд демократів на чолі з президентом В. Вільсоном узяв курс на завоювання світового лідерства.

Одначе результати Паризької мирної конференції 1919—1920 рр. виявилися несприятливими для адміністрації Вільсона. Версальський договір не був ратифікований конгресом, США відмовилися від участі в Лізі Націй. Перебування демократів при владі на чолі з В. Вільсоном добігало кінця.

2. Доба «просперіті». На виборах 1920 р. до влади прийшли республіканці. їхній кандидат Уоррен Гардінг став президентом. Республіканці завоювали надійну більшість і в обох палатах конгресу.

Як на президента, Гардінг мав надто багато слабкостей: він зловживав грою в покер, зраджував дружині, багато палив, не цурався й чарки. Але, що найгірше, погано орієнтувався у питаннях як внутрішньої, так і зовнішньої політики. Часом на засіданнях кабінету міністрів він навіть не розумів, про що йде мова. «Я знав, що посада президента перевищує мої можливості», — якось зізнався він.

Уряд Гардінга від самого початку рішуче висловився проти вступу до різних міжнародних організацій, а також політики державного регулювання всередині країни, що не завадило, однак, великим підприємцям отримувати значні урядові субсидії. Заради отримання прибутків вони не спинялися перед порушенням закону.

ЦЕ ВАРТО ЗНАТИ

Гардінг - до дружини: «Варто мені лише заснути, як весь мій кабінет починає займатися шахрайством і я стаю цілковито безпорадним. Принаймні ти мені ще віриш, Флоранс?». - «Так, любий!».

Гардінг був першим президентом, обраним на виборах, у яких отримали право голосувати жінки. Він обіцяв повернути Америку до «нормальних часів» та «права й порядку», але за часів його президентства, навпаки, розквітла злочинність, Ку-клукс-клан діяв майже відкрито.

Досить швидко корумпованість та махінації деяких членів уряду почали компрометувати самого президента. Несподівана хвороба В. Гардінга під час подорожі до Аляски та смерть улітку 1923 р. врятували його від цілковитої дискредитації.

Згідно з конституцією США, президентську посаду обійняв віце-президент Кальвін Кулідж. Новий глава Білого дому не менш категорично, ніж його попередник, заперечував концепцію державного регулювання соціально-економічних відносин.

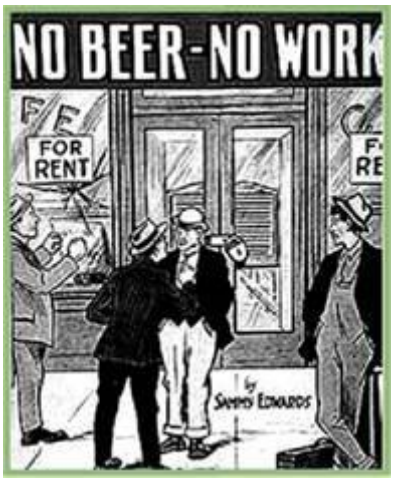
Особливості президентства К. Куліджа:

• найбільш корумпована адміністрація в історії США;

• підтримка великого бізнесу. Кількість мільйонерів за Куліджа досягла 11 тис. осіб (у 1914 р. їх було лише 4,5 тис.);

• відмова (в інтересах банків і великих землевласників) від підтримки сільського господарства, що зазнавало постійних збитків. Тільки протягом 1925-1929 рр. було примусово продано з молотка за несплату боргів і податків 547 ферм (майже 9 % від загальної кількості);

• жорстокі репресії щодо робітників, які домагалися підвищення платні та покращання умов праці.

• Карикатура на «сухий закон» у США: напис на вітрині «Приміщення здається в оренду». Вгорі на темному тлі: «Немає пива - немає роботи».

Тому, хоча прийнято вважати, що роки президентства Куліджа були для Сполучених Штатів роками процвітання (англ. prosperity), саме його політика закладала основи економічних диспропорцій, які пізніше вилилися у «Велику депресію». Надзвичайно швидкі темпи економічного зростання США в цей період пояснювалися політичною стабільністю, фінансовою потужністю, величезними резервами внутрішнього ринку, протекціоністською політикою держави.

Особливо стрімко розвивалися нові галузі промисловості, що обладнувалися за останнім словом науки і техніки. Найбільш яскравий приклад — бурхливе зростання автомобільної промисловості. Автомобіль став своєрідним символом американського процвітання. Кожен п’ятий американець мав власний автомобіль. Пояснюється це, можливо, тим, що американці впродовж усієї історії країни ніби завжди «перебували на колесах» у пошуках вільної землі, заробітків, кращої долі.

Великих втрат країні завдало запровадження «сухого закону». XVIII поправка до конституції, прийнята в 1919 р. і введена в дію 1920-го, заборонила виготовлення і продаж алкогольних напоїв на території США. «Сухий закон» призвів до різкого зростання майже ліквідованої на той час організованої злочинності. Злочинні угруповання контролювали систему нелегального розповсюдження спиртних напоїв, гральних закладів, розповсюдження наркотиків. У 1933 р. цю горезвісну поправку було анульовано.

Республіканці на всі лади розхвалювали здобутки американської економіки, стверджуючи, що ключ до процвітання лежить у руках правлячої партії. Тому не дивно, що на виборах 1928 р. переміг республіканець Г. Гувер.

3. «Велика депресія». Першою ознакою економічної кризи прийнято вважати різке падіння цін на акції Нью-Йоркської фондової біржі 24 жовтня 1929 р. Криза охопила насамперед важку індустрію. Випуск автомобілів, виплавляння чавуну і сталі скоротилися на 80 %. Усе промислове виробництво, національний дохід, роздрібна торгівля знизилися вдвічі, імпорт і експорт - на 75 %. За роки «Великої депресії» збанкрутували 130 тис. фірм, 19 залізничних компаній, 5760 банків. Унаслідок цього мільйони громадян, втративши своє майно, робочі місця, залишились без заощаджень, стали безробітними, жебраками. Таких у 1933 р. налічувалося понад 17 млн. Промисловість США була відкинута до рівня 1911 р.

Що стосується зовнішньої сторони депресії, то вона виявилася у перевиробництві товарів. Щоб стримати падіння цін, скоротити запаси товарів по всій країні, підприємці вдавалися до фізичного знищення їх. Спалювали пшеницю, каву, бавовну, молоко виливали в річки. Внутрішня причина кризи - відсутність будь-якого контролю державою за промисловим і сільськогосподарським виробництвом. Непомірно великі пільги монополіям призвели до того, що вони диктували ціни на сировину й готову продукцію. При цьому не зважалося на ситуацію на ринку, а враховувалися лише інтереси монополій.

Бліц–обговорення

Прокоментуйте факт знищення надлишків продукції і харчів, якими можна було нагодувати тих, що страждали від голоду - в самих США, в інших країнах світу.

4. «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта, його складові та основні наслідки. В умовах поглиблення світової кризи у США нарешті зрозуміли, що потрібна термінова ефективна антикризова програма, яку й здійснив новообраний у 1932 р. президент Франклін Делано Рузвельт. Уже в ході виборчої кампанії він пообіцяв вивести США з економічної кризи. Його «новий курс» на оздоровлення країни був підтриманий усіма верствами населення.

ЦЕ ВАРТО ЗНАТИ

Ф. Д. Рузвельт був єдиним в історії президентом США, що обирався чотирикратно (1933-1945 рр.). Під час його президентства США встановили дипломатичні стосунки з Радянським Союзом, а під час Другої світової війни стали учасниками антигітлерівської коаліції. Упродовж багатьох років він був прикутий хворобою до інвалідного візка, але не зламався ні психічно, ні фізично. «Коли проведеш два роки в ліжку, намагаючись змусити ворушитись великий палець ноги, решта видається вже дуже легким», - жартував він.

«Новий курс» Рузвельта:

• скорочення надмірного виробництва промислових товарів;

• підвищення цін на виготовлену промислову і сільськогосподарську продукцію, протидія розоренню дрібних фермерів;

• ліквідація безробіття за рахунок повної зайнятості працездатного населення на державних проектах;

• підтримка банківсько-фінансової системи та підприємств;

• скасування «сухого закону»;

• широкомасштабні акції державного контролю над економікою країни (закон про відновлення національної промисловості та закон про регулювання сільського господарства).

У лютому 1938 р. було ухвалено новий закон про регулювання сільськогосподарського виробництва. Метою державного регулювання в цій сфері тепер стала боротьба за збереження родючості ґрунту. Для цього фермерам виплачувалися премії за скорочення посівних площ або за введення сівозмін, які щадять землю. Таким чином, здійснювався і контроль за рівнем сільськогосподарського виробництва.

Втручання держави у екополітичну діяльність, регулювання господарського життя адміністративними засобами називається етатизм.

У червні 1938 р. Ф. Рузвельт підписав закон про справедливий найм робочої сили, що встановлював мінімум заробітної плати і максимум тривалості робочого дня для деяких категорій робітників. За законом робочий тиждень мав тривати на момент його прийняття 44 години, пізніше - 42, а з жовтня 1940 р. - 40 годин. Закон заборонив використання дитячої праці. Щоправда він стосувався далеко не всіх категорій найманих працівників.

«Новий курс» мав дуже важливе значення для Сполучених Штатів. За час правління Ф.Д. Рузвельта було прийнято багато нових законів та положень, які діють до цього часу.

Формуємо компетентності

Хронологічну. Зробіть хронологічний ланцюжок законів, прийнятих у рамках запровадження «нового курсу».

Просторову. Розгляньте і позначте на мапі країни, з яких у США прибувало найбільше емігрантів.

Інформаційну. Знайдіть додаткову інформацію про те, як звичайні американці пережили «Велику депресію», напишіть розповідь про родину емігрантів або фермерів, яким було нелегко, проте вони вистояли за підтримки держави.

Логічну. 1. Як Перша світова війна вплинула на ситуацію у Сполучених Штатах? Чи погоджуєтесь ви з думкою, що вони використали її для свого збагачення? Відповідь обґрунтуйте.

2. Визначте роль еміграції у створенні економічної могутності США у повоєнні роки.

3. Як ви розумієте вислів президента К. Куліджа: «Справа Америки - бізнес»?

4. Які причини «Великої депресію ви вважаєте найсуттєвішими?

5. Які заходи в рамках «нового курсу» ви вважаєте найуспішнішими й найсуттєвішими?

Аксіологічну. Висловіть своє ставлення до державного регулювання економічної сфери. Чи правильно чинив уряд Ф. Рузвельта, втручаючись у справи бізнесу, адже він порушив приватні права частини підприємців?

Громадянську. Обговоріть питання: чи потрібний своєрідний «новий курс» в Україні?

1919-1933 рр. - «сухий закон».

1921-1929 рр. - період «просперіті».

1929-1933 рр. - «Велика депресія».